

РЕШЕНИЕ

№ 78

гр. Ихтиман, 15.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**РАЙОНЕН СЪД – ИХТИМАН, ЧЕТВЪРТИ ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет
и четвърта година в следния състав:

Председател: Александър К. Трионджиев

при участието на секретаря Борислава Ив. Мешинкова
като разгледа докладваното от Александър К. Трионджиев Гражданско дело
№ 20231840100446 по описа за 2023 година

Настоящото дело е инициирано въз основа на искова молба, подадена от „АД, ЕИК ,
със седалище и адрес на управление: бул. „№ против И. Й. Т., ЕГН *****, с адрес:
гр. , ул. „№ .

Сочи се в исковата претенция, че между ищеца и ответника е бил сключен Договор за издаване на револвираща международна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7977/03.09.2007г., а така също и че кредитът е бил усвоен изцяло от ответната страна. Според ищеца част от усвоените суми са били погасявани, а непогасените суми са в просрочие от 26.02.2010 г. С исковата молба се настоява ответницата да бъде осъдена да заплати на ищеца следните суми, произтичащи от непогасения договор за банков кредит - овърдрафт: непогасена главница в размер на 10000 лева /десет хиляди лева/, непогасена договорена лихва в размер 5643.78 лева /пет хиляди шестстотин четиридесет и три лева и седемдесет и осем стотинки/, начислена за периода от 26.05.2018 г. до 19.05.2021 г. включително, дължима на основание т. 7 от Договора за кредит, законна лихва в размер на 2110.16 лева /две хиляди сто и десет лева и шестнадесет стотинки/, начислена за периода от 20.05.2021 г. до 28.05.2023 г., включително, съдебни разноски в размер на 1085.54 лева /хиляда осемдесет и пет лева и петдесет и четири стотинки/. С допълнителна молба-уточнение от 26.01.2024 г. е конкретизирано, че съдебните разноски във връзка със заплатени държавни такси са в размер на 1068.10 лева, а не на първоначално претендираните 1085.64 лева.

В исковата молба е пояснено, че първоначално претенциите на кредитора са били предявени по реда на чл. 418 от ГПК, във връзка с което било образувано ч.гр.д. № 483 от 2021 г., по което била издадена заповед за незабавно изпълнение, която впоследствие била обезсилена. Сочи се и че по образувано гр.д. № 652 по описа на Районен съд – Ихтиман бил предявен установителен иск във връзка със заповедното производство, по което исковата молба била върната, като по в.ч.гр.д. № 172 от 2023 г. по описа на Окръжен съд – София

било указано на районния съд да уведоми „АД, че производството може да продължи чрез преминаване от установителен към осъдителен иск. С молба-уточнение е конкретизирано, че настоящият иск е осъдителен такъв и е във връзка с указанията на въззивния съд.

Препис от исковата молба е връчен на ответника на 02.10.2023 г., който е подал отговор на 02.11.2023 г. посредством ССЕВ /разпечатка от ССЕВ е на лист 57 от делото/. С отговора се оспорват исковите претенции. Твърди се, че вземанията са погасени по давност. Навеждат се доводи, според които договорът за издаване на револвираща международна карта е недействителен, тъй като не отговаря на изискванията на чл. 9 и чл. 10 от ЗПК /отм./, а така също и поради противоречие с добрите нрави. Според ответника не е ясно какъв е максималният размер на кредита, липсва посочване на годишната лихва и разходите по кредита, като не е ясно и какъв точно е вида на кредита, а общите условия на банката не са получени и подписани от кредитополучателя.

В проведеното последно открито съдебно заседание се явява процесуален представител на ищеца, който поддържа иска и заявява, че счита същия за основателен. В последното открито съдебно заседание ответникът не се явява, като не се явява и негов процесуален представител.

Предявеният иск е допустим, което налага разглеждането му по същество.

За да се произнесе по съществото на спора, съдът съобрази следното:

От представените по делото писмени доказателства и по-конкретно от преписи от Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7977 от 03.09.2007 г. се установява, че между ищеца „АД и ответника И. Й. Т. е било възникнало облигационно отношение. Посредством посочения договор и приложимите към него Общи условия /препис от които също е представен по делото/ може да се направи извод, че страните са били обвързани от валидно възникнало между тях облигационно отношение. В договора изрично е посочено, че същият се сключва на 03.09.2007 г., че валидността му е до 03.09.2009 г. /т. 3 от договора е в този смисъл/, че банката предоставя ползване на овърдрафт кредит в размер 10000 лева /т. 2 от договора/, а така също са посочени и лихвените проценти при невъзстановяване на използвания овърдрафт в представения гратисен период от 45 дни /т. 6 и т. 7 от договора/. Договорените годишни лихвени проценти са в следните величини, съгласно т. 7 от договора: за извършени безналични плащания на ПОС терминал – 13%, за всички останали трансакции – 15%. В т. 8 е уговорена и наказателна лихва, представляваща договорения лихвен процент с надбавка от 12%. За обезпечаване погасяването по предоставения овърдрафт кредитополучателят е учредил в полза на банката залог върху вземанията си по всички свои вземания по банковите си сметки, включително депозитни такива, открити в банката /т. 5 от договора/. В т. 11 от договора изрично е посочено, че титулярът декларира, че са му предоставени и е запознат с общите условия. В Общите условия на банката са уредени подробно и други обстоятелства, имащи значение за изпълнението на задълженията на страните, неизплащането на усвоения кредит, погасяването на кредита, начина на подновяване на договора, прекратяването на същи и други.

От съдържанието на покана, изготвена от „АД до И. Й. Т., се установява и че кредитната институция е уведомила кредитополучателя, че последният има неизплатени задължения във връзка с посочения по-горе договор за кредит, като задължението лице е било поканено в седемдневен срок да заплати дълговете си, в противен случай банката ще счита кредитът за изцяло и предсрочно изискуем. От съдържанието на обратната разписка е видно, че поканата е връчена чрез частен съдебен изпълнител, като адресатът на същата – И. Т., я е получила на 29.03.2021 г.

В допуснатата, изготвена и приета съдебно-счетоводна експертиза са посочени датите, на които кредитът е бил усвояван, както и сумите, които са били усвоявани на всяка конкретна дата. Посочени са и извършените плащания /погасявания/ във връзка с договора

за кредит. От заключението се установява, че по разплащателна сметка на И. Й. Т. е предоставен кредит под формата на овърдрафт в размер на 10000 лева. Вещото лице сочи в експертизата, че общият размер на главницата е 10000 лева, а на договорната лихва за периода от 20.06.2018 г. до 20.06.2021 г. е в размер на 5643.78 лева. В съдебно заседание експертът уточнява, че отразените движения по усвояване и връщане на кредита е взел от представена от банката информация. Конкретизира, че първата дата на усвояване е 11.09.2007 г., а последната дата на теглене е на 26.02.2010 г. По отношения на погашенията твърди, че първото такова е от 12.10.2007 г., а последното погасяване е от 24.02.2010 г.

Всичко изложено дотук налага извод, че към настоящия момент ответникът по делото дължи на ищцовата страна главница в размер на 10000 лева, договорна лихва от 5643.78 лева и законна лихва за времето от 20.05.2021 г. до 28.05.2023 г. от 2110.16 лева. Тези суми са именно дължими във връзка с посочения по-горе договор за овърдрафт.

Доколкото, обаче, с отговора на исковата молба е направено възражение за настъпила погасителна давност, следва да се обсъди и това възражение на пасивно легитимираната страна.

По принцип погасителната давност започва да тече от момента, в който вземането става изискуемо.

При договорите за кредит, при които отпуснатата парична сума се дължи на месечни вноски, а не наведнъж, в практиката на ВКС са се оформили две становища относно началният момент на погасителната давност. Според първото становище петгодишната погасителна давност започва да тече от момента на настъпване на изискуемостта на всяка отделна вноска. В този случай при настъпването на всеки отделен падеж за внасяне на сума, представляваща част от кредита, започва да тече отделна погасителна давност. Според второто становище петгодишната погасителна давност тече от крайната дата на договора – уговорената крайна дата за погасяване на кредита. В този случай дори и да е налице неплащане на задължения по отделни вноски, за всяко едно просрочие не започва да тече погасителна давност от момента на настъпване на падежа му, а погасителната давност тече за цялата неплатена главница от крайната договорена дата за издължаване на кредита. При всички положения, независимо коя от горепосочените две тези може да бъде възприета, погасителна давност за цялата останала неизплатена главница ще започна да тече и от момента, в който кредитът е обявен за предсрочно изискуем.

В настоящия случай, обаче, предмет на делото е не договор за кредит, при който след отпускането му кредитополучателят получава определена парична сума, която може да бъде изразходвана целево или по негово усмотрение, в който случай главницата, заедно с договорената възнаградителна лихва, се връщат и изплащат посредством месечни или уговорени на друг времеви интервал вноски, съгласно предварително изготвен и одобрен от страните погасителен план, в който случай кредитополучателят още преди да подпише договора, а от там и преди да встъпи в облигационно кредитно правоотношение, знае какъв ще бъде неговият цикличен ангажимент към кредитора, кога е падежът и какъв ще е размерът на всяка вноска. При договора за овърдрафт кредит не е налице предварително усвоена сума, с изготвен предварителен погасителен план за възстановяването ѝ. При подобен вид кредитиране кредитополучателят може никога да не се възползва от предоставената му опция за овърдрафт кредит, а може да стори това и значително време след възникване на правоотношението. Също така кредитополучателят може да усвои част от кредитния лимит или целия такъв, като това усвояване може да стане наведнъж или посредством отделни тегления на парични суми или плащания. Именно поради това не е налице предварителна яснота каква сума ще се възстановява, в какъв срок и какви ще са вноските или минимално предвидените вноски за възстановяването ѝ. Не е ясен изначално и размерът на дължимата договорна лихва, макар да е уговорена в процентно отношение нейната величина, защото тази лихва зависи от усвоения кредит, а така също често пъти и от

начина на усвояване – посредством теглена на парична суми или чрез плащане с карта на пос терминал. При договорите за овърдрафт обикновено се предвижда, че след цялостно или частично усвояване на кредита кредитополучателят получава извлечение от кредитната институция, в което е отразено каква трябва да бъде неговата минимална месечна погасителна вноска във връзка с усвоения кредит.

В настоящия случай в т. 1, б. „д“ от Общите условия е посочено, че падеж означава датата, до която държателят на картата е длъжен да погасява изцяло задължението си или минимална погасителна вноска, а за дата на падежа се счита всяко 5-то число на месеца, а ако той е неработен ден – следващия работен такъв. В т.1, б. „г“ е дадена дефиниция и за отчетен период – това е периода от срока на действие на договора, считано от 20-то число веки месец до 19-то число на следващия месец, на който банката издава извлечение по картата. Съгласно т. 1, б. „ж“ от общите условия минимална погасителна вноска означава сума, която оправомощеният държател е длъжен да погасява ежемесечно от датата, следваща края на отчетния период, до датата на падежа и представляваща 5% от дебитното салдо по сметката към последния ден на отчетния период. В т. 18 от общите условия е записано, че оправомощеният държател се задължава всеки месец до падежа или на следващия работен ден, ако падежът е в неработен ден, да внася минималната погасителна вноска, посочена в извлечението.

От мотивите на Решение № 50186 от 16.11.2022 г. на ВКС по гр. д. № 4472/2021 г., III г. о., ГК може да се направи извод, че докато договорът за овърдрафт е съществуващ, както и когато той се подновява автоматично всяка година, дори и длъжникът да не заплаща минималните погасителни вноски по ежемесечните извлечения, то не започва да тече давностен срок по отношения на непогасената главница. Давността може да започне да тече при прекратяването на договора, при неподновяването на същия или при обявяването на вземането за предсрочно изискуемо.

Предвид изложеното по-горе, може да се приеме, че при договорите за овърдрафт кредитиране погасителна давност не тече до момента, в който не бъде преустановено действието на договора. Разбира се, когато договорът е срочен и ако той не бъде подновен съгласно изискванията в него или в общите условия, то давността започва да тече от момента на изтичане срока на съглашението.

В настоящия случай договорът е бил сключен на 03.09.2017 г., а уговореният в него срок е бил до 03.09.2009 г., тоест – две години. В договора /т. 3/ е посочено, че той се подновява съобразно Общите условия на банката. По делото е представен и препис от общите условия на кредитната институция.

В т. 35 от общите условия е регламентиран срокът на договора, включително и възможността да бъде продължен. Вече бе посочено по-горе, че съгласно условията на договора /т. 3 от него/ първоначално срокът му е бил уговорен до 03.09.2009 г. В т. 35 от общите условия се сочи, че срокът за ползване на овърдрафта е съгласно договора. Според текста на т. 35.1 *срокът за ползване на овърдрафта може да бъде продължен по взаимно съгласие на страните с анекс след като оправомощеният държател учреди уговорените в договора обезпечения. Ако оправомощеният държател не желае срокът за ползване на овърдрафта да бъде продължен, той следва да уведоми банката за това в писмена форма не по-късно от един месец от датата на изтичане на срока и да погаси изцяло дебитното салдо по сметката до изтичане срока на договора.*

От текстовете на т. 3 от разглеждания Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7977 от 03.09.2007 г. и т. 35 и т. 35.1 от Общите условия към него, могат да се направят следните изводи:

Първоначално уговореният срок на договора е бил до 03.09.2009 г. В договора е посочено, че срокът може да се поднови автоматично, но при условията, приети в Общите

условия на банката. В Общите условия е предвидена възможност за продължаване /подновяване/ на срока. Според първото изречение на т. 35.1 продължаването може да стане посредством допълнителен анекс и след като бъдат учредени уговорените в договора обезпечения /в. т. 5 от договора е уговорено обезпечение залог, което значи, че ако този залог е бил срочен, то следва да се поднови обезпечението/. По този начин от първото изречение на т. 35.1 става ясно, че всъщност продължаването на срока не е автоматично, а е предпоставено от сключването на последващ анекс, което обстоятелство налага съгласието на кредитора и кредитополучателя и обективизиране на волята им в допълнително съглашение. В изречение второ на т. 35.1, обаче, е посочено, че ако оправомощеният държател не желае срокът за ползване на овърдрафта да бъде продължен, той следва да уведоми банката за това в писмена форма не по-късно от един месец от датата на изтичане на срока, което може да доведе до извод, че продължаването би могло да се случва и автоматично. В т. 35.1 от Общите условия, а така също и в самия договор, не е предвидено за какъв срок ще бъде всяко едно автоматично подновяване на договора след първоначално уговорения такъв до 03.09.2009 г. Така не става ясно евентуалното автоматично подновяване за какъв срок ще бъде – две години, една година, безсрочно или за друг времеви интервал. По този начин остават неизяснени темпоралните граници на евентуално продълженото съглашение.

Предвид гореизложеното, съдебният състав приема, че при тълкуването на т. 35.1 от Общите условия следва да се приеме, че продължаването на срока на договора може да стане единствено посредством допълнителен анекс, в който смисъл е първото изречение от посочената разпоредба. Така, чрез подписване на допълнителен съглашение, освен че ще бъде изпълнено изискването на общите условия за продължаване на срока с анекс, ще може да се конкретизира и продължителността на новия срок.

От представените доказателства по делото не се установява между „АД и И. Й. Т. да е сключван допълнителен анекс, включително такъв, имащ за предмет продължаване на срока на договорните отношения. Доказателства в този смисъл не са представени, а и липсва твърдения за подобно нещо. Поради това се налага извод, че срокът на договора е бил до 03.09.2009 г. – първоначално определения такъв. Тоест, на 03.09.2009 г. договорното правоотношение е преустановено и от тази дата всички вземания по него са станали не само ликвидни, но и изискуеми. Това означава, че началният момент на погасителната давност за главницата е започнал от тази дата и петгодишният срок по чл. 110 от ЗЗД е изтекъл още през 2014 г. В такъв случай дори да се приеме, че давността е прекъсната с подаване на заявлението по ч.гр.д. № 483 от 2021 г. и че от тази дата следва да се приеме, че е подаден настоящият осъдителен иск, /предявен във връзка с указанията, съдържащи се в определение по в.ч.гр.д. № 172 от 2023 г. по описа на Окръжен съд – София/, то исковата претенция е подадена след изтичане на погасителния давностен срок. В същото време по делото липсват данни давността да е била прекъсвана или спирана. Това означава, че възражението на ответната страна за изтекла погасителна давност е основателно.

Според чл. 119 от ЗЗД с погасяването на главното вземане се погасяват и произтичащите от него допълнителни вземания, макар давността за тях да не е изтекла. Предвид тази разпоредба, налага се извод, че и акцесорните вземания, посочени в исковата молба и представляващи лихви, също са погасени по давност.

Обстоятелството, че последната усвоена сума по овърдрафта, съгласно заключението на експерта, е било на 26.02.2010 г., също не може да доведе до извод за продължаване на срока на договора, доколкото продължаването, съгласно тълкувания по-горе текст на т. 35.1 от Общите условия, може да стане само посредством анекс. Дори и да се приеме, че давността започва да тече от 26.02.2010 г., когато е било последното усвояване на парични средства по кредита или от настъпването на изискуемостта на това последно усвояване /петото число на следващия месец/, в който смисъл също е и част от съдебната практика –

Решение № 432 от 20.07.2023 г. на ОС - София по в. гр. д. № 299/2023 г., то до датата на предявяване на заявлението по чл. 417 от ГПК - до 27.05.2021 г., когато е изпартено по куриер, също е изминал период от време, по-дълъг от пет години и отново давностният срок се явява изтекъл. В горния смисъл са и мотивите към Решение № 5445 от 26.10.2023 г. на СГС по в. гр. д. № 9207/2022 г.

Всички изложени дотук изводи за настъпила погасителна давност ще важат и ако се приеме, че исковата молба е предявена не от датата на инициране на заповедното производство по ч.гр.д. № 483 от 2021 г. по описа на Районен съд – Ихтиман, а от датата на подаване на осъдителния иск в съд – 30.05.2023 г.

Горното води до извод, че предявените осъдителни искове са неоснователни, поради погасяване на задълженията по давност. Това налага отхвърляне на исковите претенции.

Поради отхвърляне на исковите, ищецът няма право и на претендираните от него разноски, конкретизирани с допълнителна молба от 26.01.2024 г. Поради това в полза на ищеца не следва да се присъждат сумите от 753.58 лева – заплатена държавна такса по настоящото дело и 314.52 лева – заплатена държавна такса по заповедното производство. С оглед изхода на делото, активно легитимираната страна няма право на поисканото от нея юрисконсултско възнаграждение, а така също и не следва да ѝ бъдат репарирани и разноските, сторени за изготвяне на съдебно-счетоводна експертиза, възлизащи на 300 лева. Поради отхвърляне на исковите ответникът има право на сторените от него разноски в хода на производството. По делото, обаче, не са представени доказателства за сторени разноски от ответната страна, поради което съдът не дължи произнасяне по този въпрос.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените осъдителни искове от ищеца „АД, ЕИК , със седалище и адрес на управление: бул. „ № против ответника И. Й. Т., ЕГН *****“, с адрес: гр. , ул. „ №, с които се настоява ответникът да заплати на ищеца следните суми: непогасена главница във връзка с Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51РКО-Б-7977 от 03.09.2007 г. в размер на 10000 лева /десет хиляди лева/, непогасена договорена лихва в размер 5643.78 лева /пет хиляди шестстотин четиридесет и три лева и седемдесет и осем стотинки/, начислена за периода от 26.05.2018 г. до 19.05.2021 г. включително, дължима на основание т. 7 от Договора за кредит и законна лихва в размер на 2110.16 лева /две хиляди сто и десет лева и шестнадесет стотинки/, начислена за периода от 20.05.2021 г. до 28.05.2023 г. включително, ведно със законната лихва върху главницата от датата на депозиране на исковата молба до окончателното погасяване на дълга.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд – София, чрез Районен съд – Ихтиман, в двуседмичен срок от връчването на препис от същото.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Ихтиман: _____